

โรคไข้หูดับ หรือ โรคติดเชื้อสเตรปโตคอกคัส ซูอิส (*Streptococcus suis*)



1

ระบาดวิทยา

เกิดจากเชื้อแบคทีเรียแกรมบวก *Streptococcus suis* สร้างแคปซูลและ สลายเม็ดเลือดแดง มีการจัดแบ่งเชื้อตามลักษณะของ Capsular Antigen เป็นซีโรไทป์ (Serotype) ต่าง ๆ ถึง 35 serotypes ซีโรไทป์ที่มีความรุนแรงสูงในการก่อโรคในคนคือ serotype II และ serotype I ตามลำดับโดยสามารถทำลายได้ด้วยความร้อน และน้ำยาฆ่าเชื้อทั่วทั่วไป

2

สาเหตุ

Streptococcus suis
Family : Streptococcaeae
Genus : Streptococcus

3

อาการสุกร



ปกติสุกรที่มีการติดเชื้อมักไม่แสดงอาการ ส่วนใหญ่เชื้ออยู่ บริเวณต่อมทอนซิลบริเวณเพดานปาก (palatine tonsil) เยื่อเมือกบุโพรงจมูก และต่อทางเดินระบบสืบพันธุ์ เมื่อสุกรอยู่ในภาวะเครียด เช่น เลี้ยงอย่างแออัด และมีระบบการถ่ายเทอากาศไม่ดี ทำให้สัตว์อ่อนแอ เชื้อจะฉวยโอกาสจนเป็นสาเหตุให้เกิดอาการสมองอักเสบทำให้สุกรแสดงอาการการกระพือปีก สะบัดหู ไม่สัมพันธ์กัน นอนตะแคง ชักเกร็งตายเฉียบพลันได้ เป็นอัมพาต และกรณีเย็บปล้นรุนแรงจะมีอัตราการตายเกือบ 100% ข้ออักเสบแบบรุนแรง กล้ามเนื้อและข้อหุบหัวใจอักเสบ มีการติดเชื้อในกระแสโลหิตจนถึงขั้นเสียชีวิต กลุ่มสุกรที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเป็นสุกรหย่านม สุกรขุน โดยเฉพาะสุกรในช่วงอายุ 8-15 สัปดาห์

4

การติดต่อ

การติดต่อในสุกรเกิดจากการสัมผัสโดยตรง (nose to nose) และการหายใจเอาเชื้อที่มีอยู่ในอากาศเข้าไป สุกรตั้งท้องที่มีสุขภาพดี ที่มีเชื้ออยู่ในร่างกาย ในช่วงคลอดเชื้อจะถูกขับออกมากับสิ่งคัดหลั่งหลังด้วย รวมถึงในน้ำนม ในช่วงที่มีการให้นม การติดต่อระหว่างฝูงมักเกิดขึ้นเมื่อมีการเคลื่อนย้ายฝูงสุกร นอกจากนี้ยังสามารถแพร่ไป กับสิ่งปนเปื้อนและแมลงวัน รวมถึงนกซึ่งเป็นตัวกักโรค

5

การวินิจฉัยทางห้องปฏิบัติการ

1. จากประวัติ อาการที่สัตว์แสดง ร่วมกับโรคที่พบ
2. ตรวจทางจุลพยาธิวิทยา และ Immunohistochemistry
3. ตรวจแยกเชื้อ และจำแนกกลุ่มย่อยของเชื้อจากตัวอย่าง เช่น nasal swab น้ำเลี้ยงสมองและไขสันหลัง เลือด และ น้ำเลี้ยงข้อ
4. ตรวจจำแนกเชื้อโดยเทคนิค Polymerase Chain Reaction (PCR)

6

การป้องกันและควบคุม

เนื่องจากเชื้อมีสุกรเป็นสัตว์พาหะนำโรคซึ่งมักไม่แสดงอาการป่วย ดังนั้นการเลี้ยงดูสุกรให้อยู่ใน สภาวะสุขาภิบาลที่ดี เช่น ไม่เลี้ยงให้อยู่กันอย่างแออัด อากาศในโรงเรือนถ่ายเทได้ดี สามารถป้องกันอากาศ เปลี่ยนแปลงกะทันหันได้ ทำให้สุกรจะมีร่างกายแข็งแรง เชื้อ *Streptococcus suis* ที่มีอยู่ในช่องปากและโพรงจมูกก็ไม่สามารถเพิ่มจำนวนและฉวยโอกาสก่อให้เกิดโรคในสุกรได้

หากพบเห็นสัตว์ป่วยตายผิดปกติ

แจ้งเบาะแสให้กับปศุสัตว์อำเภอ ปศุสัตว์จังหวัด กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

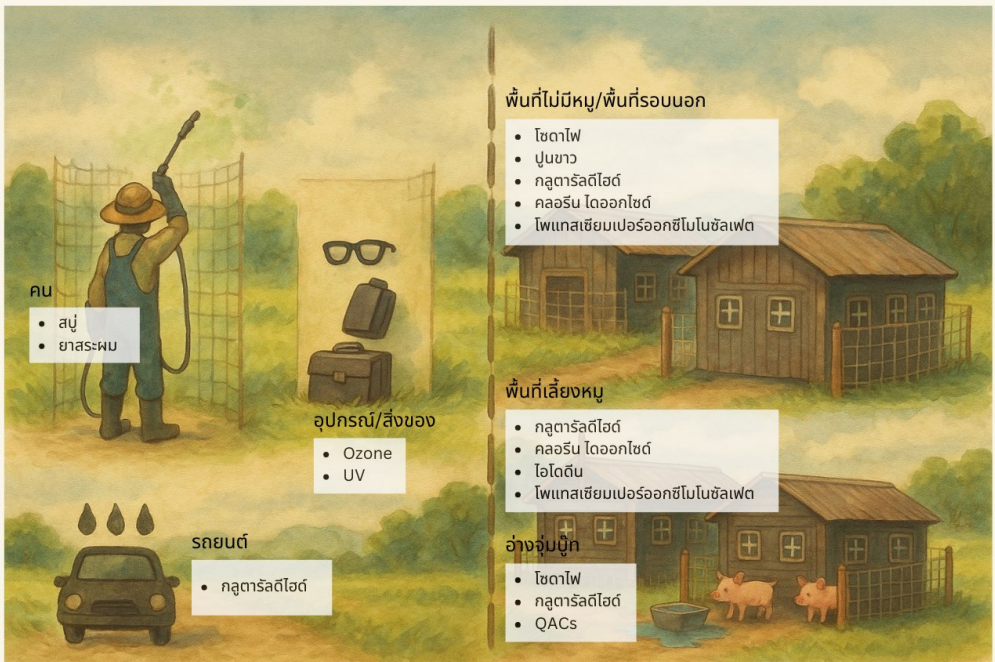
อาสาปศุสัตว์อาสาสมัครสาธารณสุขในพื้นที่ของท่าน หรือสายด่วนกรมปศุสัตว์



เบอร์สายด่วน
063-225-6888



Application DLD 4.0
(แจ้งการเกิดโรคระบาด)



สารฆ่าเชื้อที่ใช้กับ *Streptococcus suis*

กลุ่มสารฆ่าเชื้อ	กลไกการออกฤทธิ์	ประสิทธิภาพต่อโรคใช้หูดับ	การใช้ที่เหมาะสมในฟาร์ม
Alcohols (70–90%)	ทำให้โปรตีนเสียสภาพ, ละลายเยื่อหุ้มไขมัน	ดีมาก แต่ลดลงถ้ามีสารอินทรีย์	ทำความสะอาดอุปกรณ์, นม, พื้นผิวเรียบ
Acids (Citric, Acetic)	H+ ทำให้โปรตีนและไขมันเสียสภาพ	ดี แต่ลดลงเมื่อมีอินทรีย์/พื้นผิวต่าง	ล้างพื้น, ใช้ร่วมกับการทำความสะอาดทั่วไป
Alkalis (NaOH, CaO, NH4OH)	OH- ทำลายโครงสร้างโปรตีนและ peptidoglycan	ดีมาก เหมาะกับพื้นคอก/ระบบของเสีย	ราดพื้นคอก, โรยฝังซาก, ระบบของเสีย
Aldehydes (Glutaraldehyde, Formaldehyde)	รบกวนการสร้างเคราะห DNA, RNA และโปรตีน	สูง แม้มีสารอินทรีย์เล็กน้อย	รมควั่น/พื้นฆ่าเชื้อโรงเรือน, อ่างจุ่มบู๊ท
Biguanides (Chlorhexidine)	ทำปฏิกิริยากับเยื่อหุ้มเซลล์	ดี แต่ลดลงเมื่อมีอินทรีย์/สบู่	ทำความสะอาดสาดผิวหนังสัตว์, อ่างจุ่มบู๊ท
Halogens (Chlorine, Iodine)	ทำลายโปรตีน, DNA และเอนไซม์	ดี (NaOCl, Iodine) แต่ลดลงถ้ามีอินทรีย์	ฆ่าเชื้อพื้นผิว, น้ำดื่ม (ความเข้มข้นเหมาะสม)
Oxidizing agents (H2O2, Peracetic acid, KHSO5)	ทำปฏิกิริยาออกซิเดชัน ทำลายเยื่อหุ้มและโครงสร้างเซลล์	สูง ทำจัดได้เร็ว (5–10 นาที)	ฟ่นคอก, ฆ่าเชื้ออุปกรณ์, ระบบน้ำ
Phenols	ทำลายโปรตีนและเอนไซม์, รบกวนเยื่อหุ้มเซลล์	ดี ออกฤทธิ์แม้มีน้ำกระด้างหรือสารอินทรีย์	ใช้กับพื้นผิว, อุปกรณ์ที่ต้องการ residual activity
QACs (Quaternary ammonium compounds)	ทำลายโปรตีนและเยื่อหุ้มเซลล์	ดี แต่ลดลงมากถ้ามีสารอินทรีย์/น้ำกระด้าง	อ่างจุ่มบู๊ท, พื้นผิวที่สะอาดก่อนฆ่าเชื้อ